19. עיון פרשה הרב ר. גלין

המפרשים דנים במגוון צדדים מהותיים היוצרים את ההבדלים ההלכתיים בין כהן הדיוט לכהן גדול. הביטוי "הכהן הגדול מאחיו" מציין שהכהן הגדול הוא כהן כשאר אחיו, אבל בה בעת הוא קדוש מהם.[15] כך כתב רבינו בחיי: "והכהן הגדול מאחיו - על דרך הפשט, אחר שהחמיר על כהן הדיוט ואסר עליו טומאת מת, זולתי במתים ידועים, ואסר עליו גם כן הנשים: זונה וחללה וגרושה, זולתי [=ולא] אלמנה. הוסיף עתה והחמיר על הכהן הגדול שהוא מקודש ופנימי יותר, מיוחד לעבודת ה' לא ימיש מתוך המקדש, שיהיה אסור לו להטמא בשום מת בעולם, ואפילו על אביו ועל אמו. ושיהיה גם כן אסור בכל הנשים זולת הבתולה הכשרה, וטעם הדבר שתהיה נמשכת לדעתו ולרצונו. והכהן הגדול יצטרך שיהיה גדור ביותר בענין המשגל, ולכך נאסרה עליו אם היתה רגילה תחילה באיש אחר".

20.

כעין זה כתב בעל החינוך: והכהן הגדול הנבדל להיות קודש קדשים[16], עם היותו בעל גוף, נפשו תשכן תמיד בין המשרתים העליונים [=המלאכים]. על כן לא תחוש התורה עליו, להתיר לו טומאה לעולם, ואפילו לקרובים, כמו [שהותר] לכהנים הדיוטים שכתבתי למעלה, דחס רחמנא עליהם שישפכו נפשם בבית המת, כי ייחם לבבם על קרוביהם.[17] מה שאינו כן בכהן הגדול כי מרוב דבקות נפשו למעלה, יתפשט לגמרי מטבע בני איש, וישכיח מלבו כל עסק העולם הזה הנפסד. ועל חברת הקרוב לא תבהל נפשו, כי כבר הוא נפרד ממנו בעודנו בחיים" (מצווה רע). ובאשר למצוה לשאת רק בתולה, כתב: "משרשי המצוה לפי

21.

המשך חכמה מגדיר את הכהן הגדול כסוג אחר. הוא מביא מחלוקת בענין כהן שמינוהו כהן גדול, אם מביא גם מנחת חינוך של כהן הדיוט בנוסף על עשירית האיפה של מנחת כה"ג [כדעת הרמב"ם] או רק מנחת כהן גדול[21] [כדעת הכסף משנה בשם ירושלמי, שקלים פרק ז]. ומבאר הרב את המחלוקת: "ונראה לי דתלוי, אם נאמר בכהן גדול אבנט שלו ושל כהן הדיוט שווים, הרי דכהן גדול הוי גם כהן הדיוט, שד' בגדים שווים, רק שנתווסף עוד ד' בגדים - לכן מביא כדאמר בגמרא דילן [=בבלי] אחת לחינוך כהן הדיוט, ואחת לחינוך כהן גדול. אבל אם נאמר באבנטו של כהן הדיוט של בוץ, ושל כה"ג של כלאים [שרק לכה"ג מותר לחגור אבנט של כלאים], א"כ הוי **כה"ג דבר אחר בפני עצמו ואינו כהן הדיוט כלל**, לכן אינו מביא רק אחת לחינוכו". (אור שמח, הלכות כלי המקדש ה, יז) והעיר הרב קופרמן: "כהן גדול אינו דרגה חמורה יותר מכהן הדיוט, אלא סוג אחר לגמרי של אדם. גם זה וגם זה אסורים בטומאות מסוימות, אולם לא הרי מהות האיסור אצל כהן הדיוט, כהרי מהות האיסור אצל כה"ג. בכהן הדיוט יסוד האיסור נובע מתפקידו בבית המקדש, בעוד יסוד האיסור אצל הכהן הגדול הוא בתחום אחר לגמרי, הלא הוא התבודדותו המתמדת לשם התדבקות עם הבורא". (משך חכמה כא, יד הערה 4).

22.

קל	**טעם**	פרשת אמר	**ודעת**

והכהן הגדול מאחיו (כא, י)

פירשו חז"ל "גדלהו משל אחיו", ובאמת שכן הוא שרשו של דבר שכל גדולתו של הכהן אינה אלא בעבור אחיו, והצדיק האמתי יודע שאינו זוכה לגדולה אלא בכדי לשרת את אחיו ולהשפיע מגדולתו עליהם, וזהו הגדול מאחיו, שמרגיש שאינו גדול אלא בשביל אחיו.

כן דרכם של גדולי ישראל שבכל הדורות, בורחים ומתרחקים מכל שררה ומינוי, ואינם מבקשים גדולה לעצמם אא"כ צורך אחיהם הוא, שאז מתגדלים לשרת את ישראל בשררותם.

23.

משנה שכיר

כגוונא דלעילא[12], עכ"ל. הרי דהכהן הגדול צריך להיות תמיד בחדוה ובשמחה יתירה מכל אדם, ופניו יאיר, ולא יהיה עליו שום נדנוד עצבות ורוגזה ח"ו. וכשיהיה שרוי בעוני ובצער ובדוחק אי אפשר להיות בשמחה כידוע, על כן התחייבה התורה שיהא גדול מאחיו בנוי ובחכמה ובעושר, והעיקר שיהיה עשיר, דאם יחסר לו העשירות לא יהיה חכם, כי חכמת המסכן בזויה [קהלת ט, טז], וגם לא יהיה בנוי כי העניות מנוולת אותו, על כן צריך שיהיה עשיר ואז יהיה גדול מאחיו בשלשה דברים הללו, וכמו שדרשו חז"ל בחולין [קלד, ב]

להוסיף על הת"ק דהעיקר הוא העשירות, דאם יהיה עשיר יהיו בו כל השלשה דברים, ואם לאו יחסר ממנו כולן. והטעם כמו שאמרתי דאם לא יהיה עשיר יחסרו ממנו המדות שצריכין להיות בו, באור פנים ובפנים של שמחה וחדוה כגוונא עלאה דכתיב בי' [דהי"א טז, כז] עוז וחדוה במקומו, ואז יהיה יכול להשפיע על בני ישראל השפעות טובות. ועיין חולין [שם] דהגמרא דימה את התלמיד חכם לכהן גדול בזה לגדל אותו מאחיו, ואז יהיה התלמיד חכם בשמחה ובהארת פנים ויוכל להשפיע על המסתופפים בצלו השפעות טובות וישועות אמן. שוב מצאתי בספר שיח יצחק [ויקא יח,

23a

12 ביאור דברי הזוהר: בא וראה כי הכהן גדול צריך תמיד להראות את עצמו ביופי הפנים ובמאור הפנים ובשמחה יותר משאר כל הכהנים, ואסור להראות בו עצבות וכעס, אלא בכל דבר יתנהג כמו ענין של מעלה (ע"פ מתוק מדבש).

24.

מתנת נושא בעול — סוד הכהונה **חיים**

רק שצריך להבין מהו המדה כנגד מדה בשכרו זה, כי הלא פשוט הוא שאין זה גזרה שוה של לבו — לבו בלבד, אלא בודאי הדבר הוא יותר עמוק ויסודי, וכאשר נתבונן נראה כי שייכות נפלאה יש ביניהם וכי כל סגולות ופעולות החושן והאורים ותומים תלויין דוקא במדת נושא בעול עם חברו שבלב הכהן הנושא אותם.

ראשית נראה על פי דברי הספורנו הנ"ל שהכהנה שיתפלל עליהם שיזכו במשפט ע"י זכרון טוב של אבותיהם, וא"כ פשוט הוא כי המתפלל בעד אחרים יזכה להיענות בתפלתו כפי מה שהוא מרגיש צרכי אחרים כצרכי עצמו ממש, ורק מי שיש לו לב רגיש הנושא בעול עם חברו ומצטער בצערו כאילו הוא ממש צרתו עליו יכולים להטיל האחריות לשאת את החושן לפני ה' לזכרון.

25.

ושנית, גם לפי פרש"י שהחושן מכפר על עוות הדין הלוא כל ענין עוות הדין י"ל כי בא מחסרון בנשיאת עול עם חברו כי כל אונאה וכל שכן גניבה וגזילה הן אכזריות ואי הרגשה בצער הנגרם על ידם, וא"כ קרוב מאד לומר שכ עיקר פעולת החושן לכפר על עוות הדין הוא רק כשמונח על לב רגיש הנושא בעו עם חברו ומצטער בצערו כאילו הוא ממש צרתו.

ובענין האורים ותומים כבר האיר עינינו ראש ישיבת מיר הגאון ר' חיים לינ שמואלביץ זצ"ל באחת משיחותיו הנפלאות (שיחות מוסר שנת תשל"א בדף פ"ב שם) וז"ל שם — לב רחב כזה המכיל בקרבו מדה עליונה של שמחו בשמחת זולתו, הוא המקום המתאים לקבוע עליו את האורים ותומים, כי לב ז מסוגל להרגיש את לבו של כל אחד מישראל ואת לב כולם יחד, ובכדי שתתקבי תשובה נכונה ע"י האורים ותומים צריך לב שיבין וירגיש את השואל ואת שאלתו